

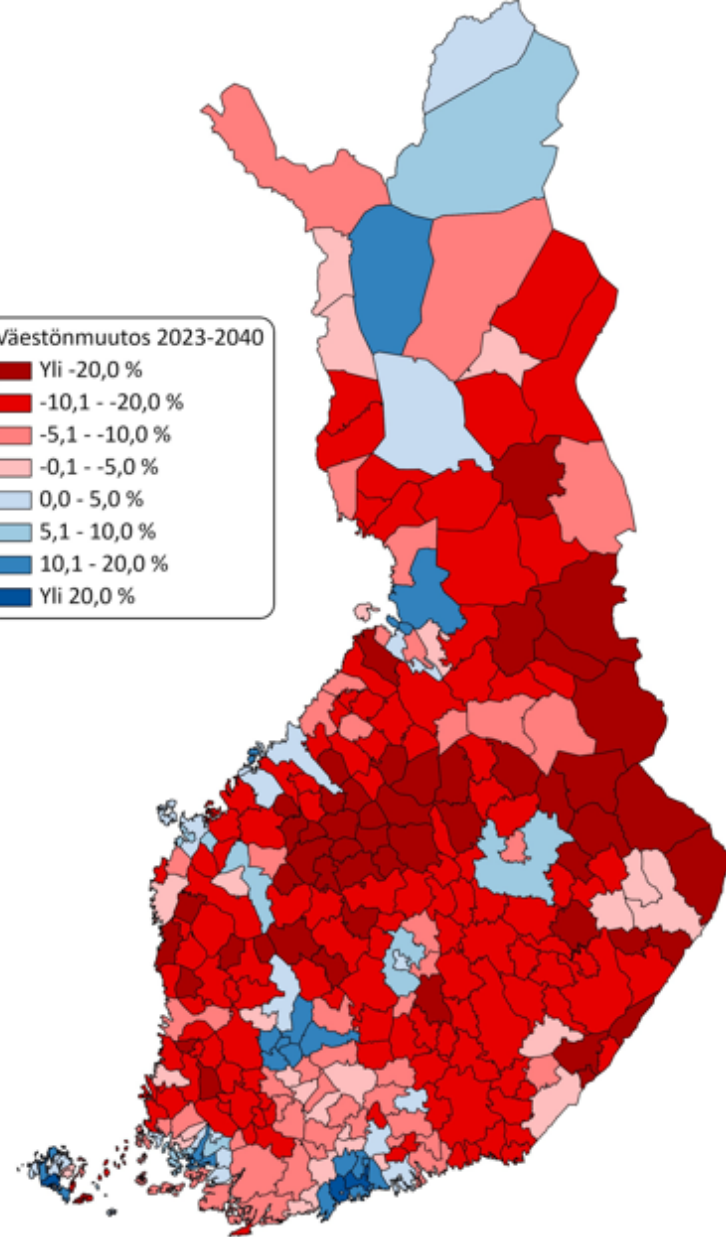
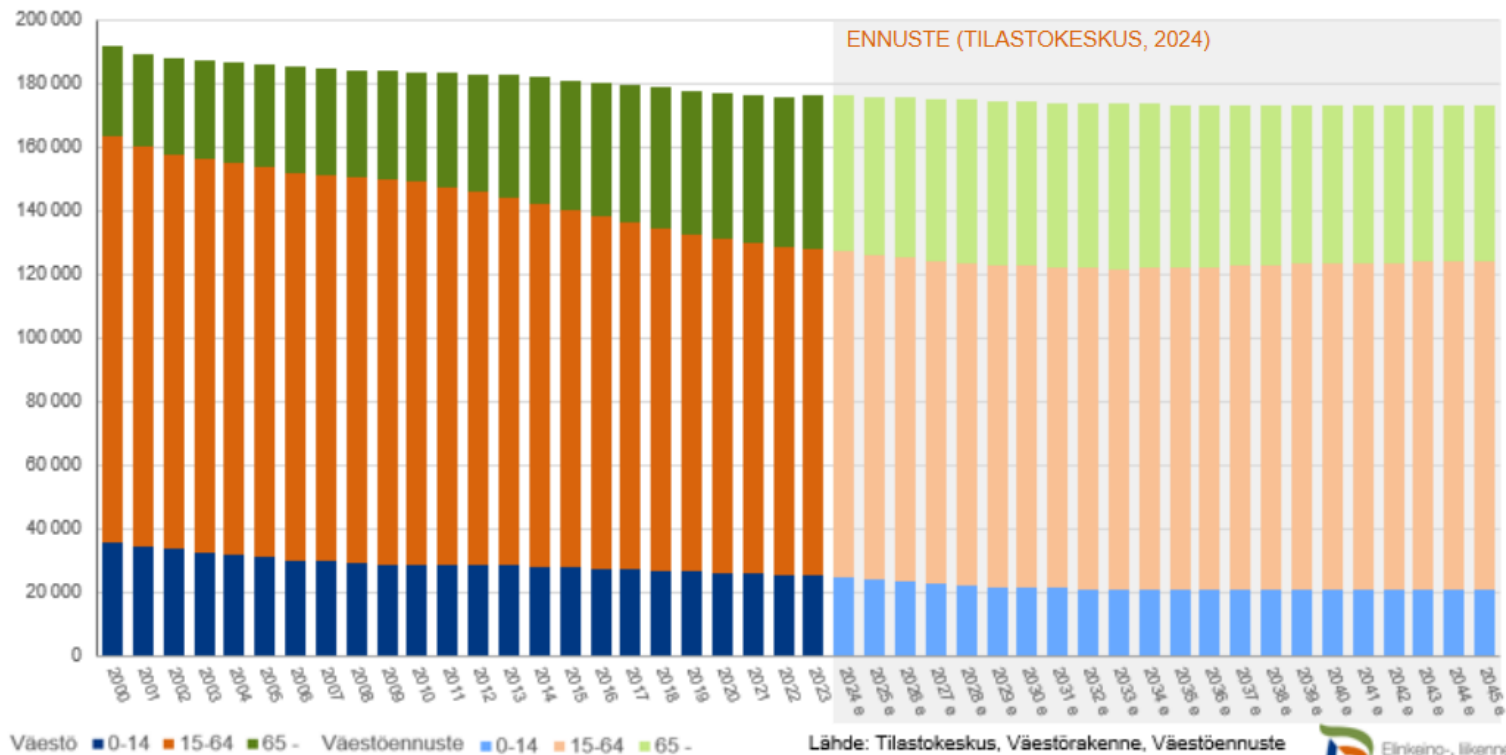
LAPIN LIITTO

Lapin tilanne- ja kehityskuva 2024

ALKE-keskustelut 2025

Väestönkehitys

Väestö ikäluokittain Lapissa 2000-2023 ja ennuste 2024-2045

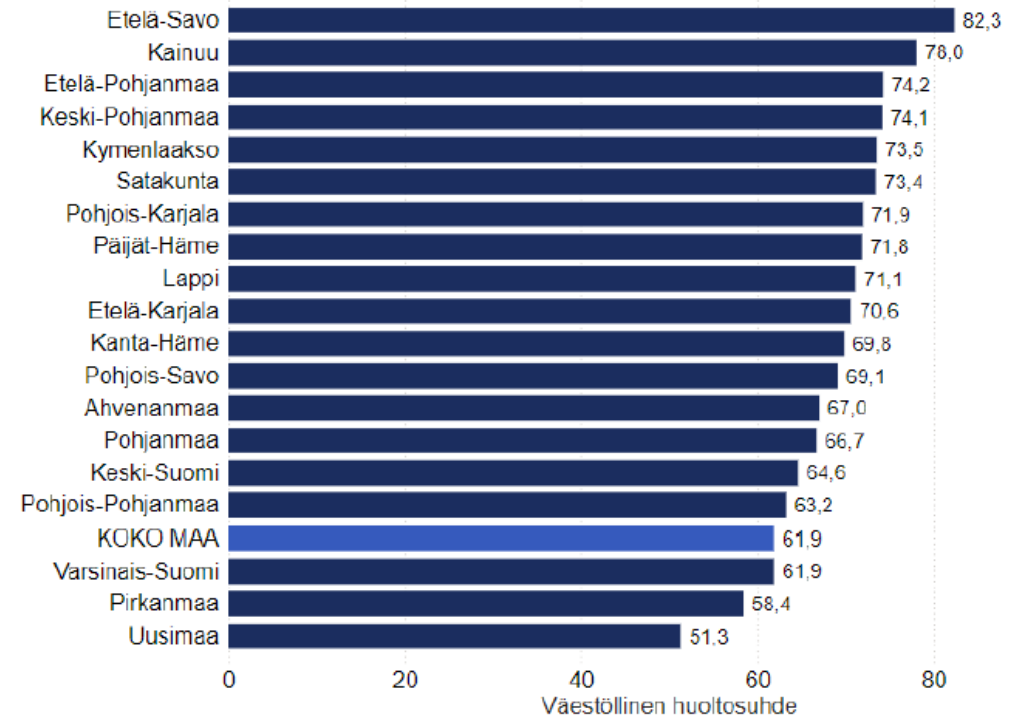

Väestönmuutos perusura -skenaariossa 2023—2040

Lähde: MDI Vuoden 2024 Väestöennuste

Väestönkehitystä määrittää maahanmuutto

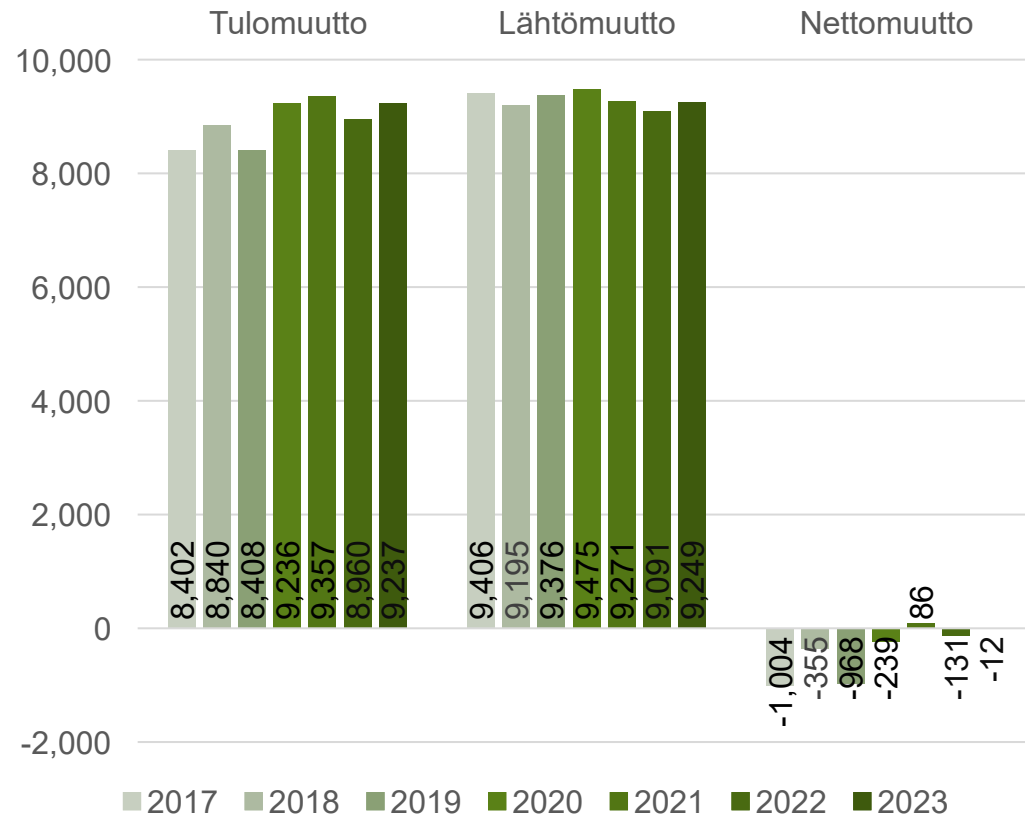
- Lapin väestönkehitys on ollut ennusteita myönteisempää viime vuosina, erityisesti työkäisten osalta
- Kokonaisnettomuutto on positiivinen maahanmuuton vaikutuksesta ja myös maan sisäinen kuntien välinen nettomuutto tasapainottunut
- Väestö vähenee: luonnollinen väestönlisäys on miinuksella
- Ulkomaalaisten ja vieraskielisten osuus väestöstä on kasvusta huolimatta alempi kuin koko maassa
- Kuntien eriytynyt väestönkehitys jatkuu, vuosikymmenen loppuun mennessä väestö kasvaa vain viidessä Lapin kunnassa (Rovaniemi, Kittilä, Kolari, Muonio, Inari)
- Väestön ikärakenne haastaa palvelurakenteita ja työvoiman riittävyyttä
- Monipaikkaisuus, etätyö ja matkailun kasvu vaikuttavat positiivisesti väestökehitykseen
- Asuntotilanteeseen tarvitaan nopeita ratkaisuja

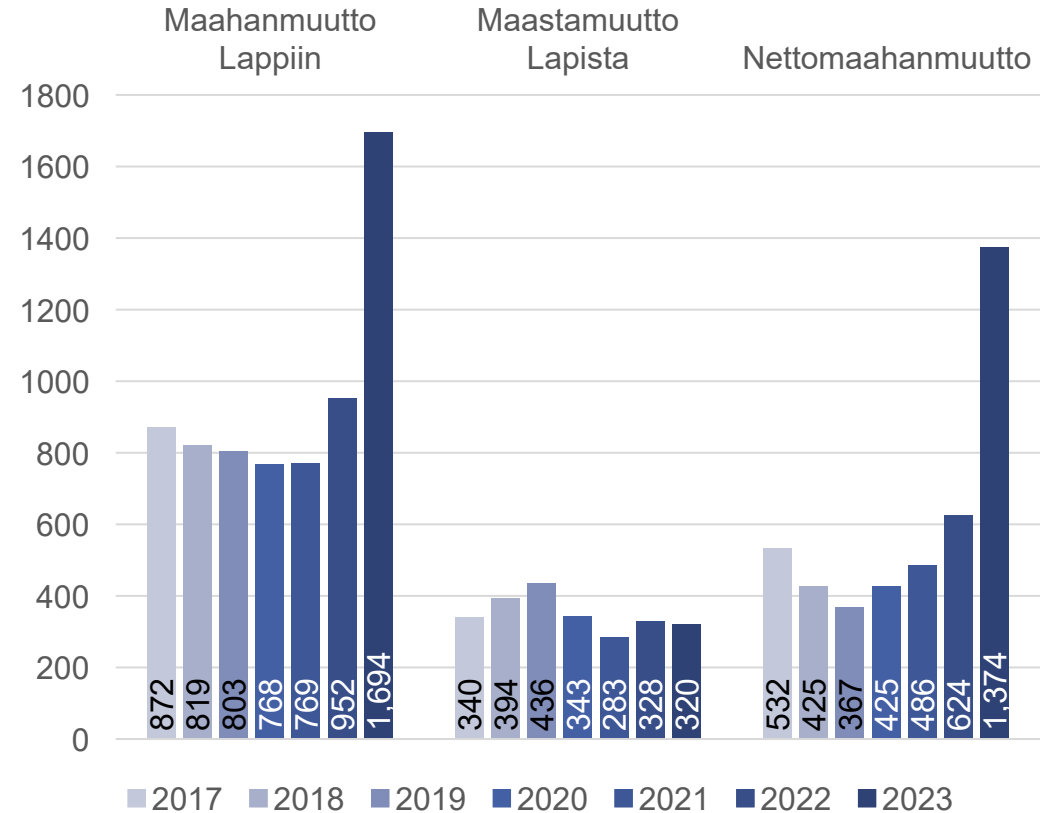
lähde: Tilastokeskus

Väestöllinen huoltosuhte koko maassa v. 2023 oli 61,9.
Vastaava luku Lapissa 71,1

Lapin tulo-, lähtö- ja nettomuutto (maan sisäinen)

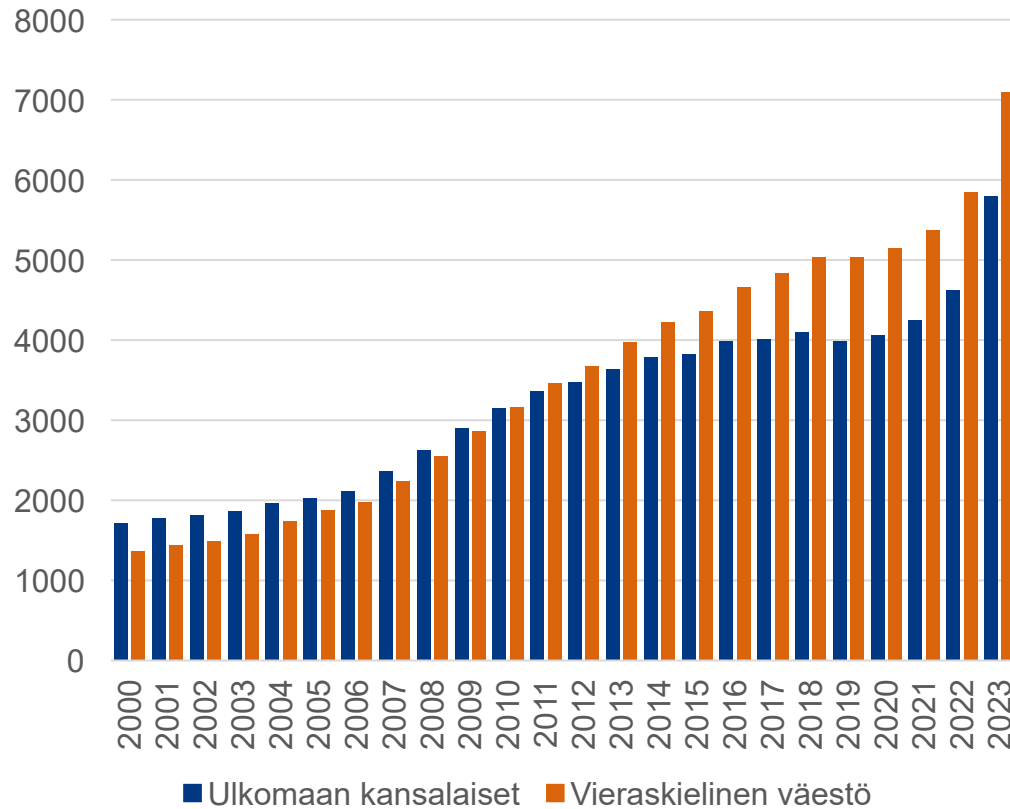

Lapin maahan- ja maasta- ja nettomaahanmuutto

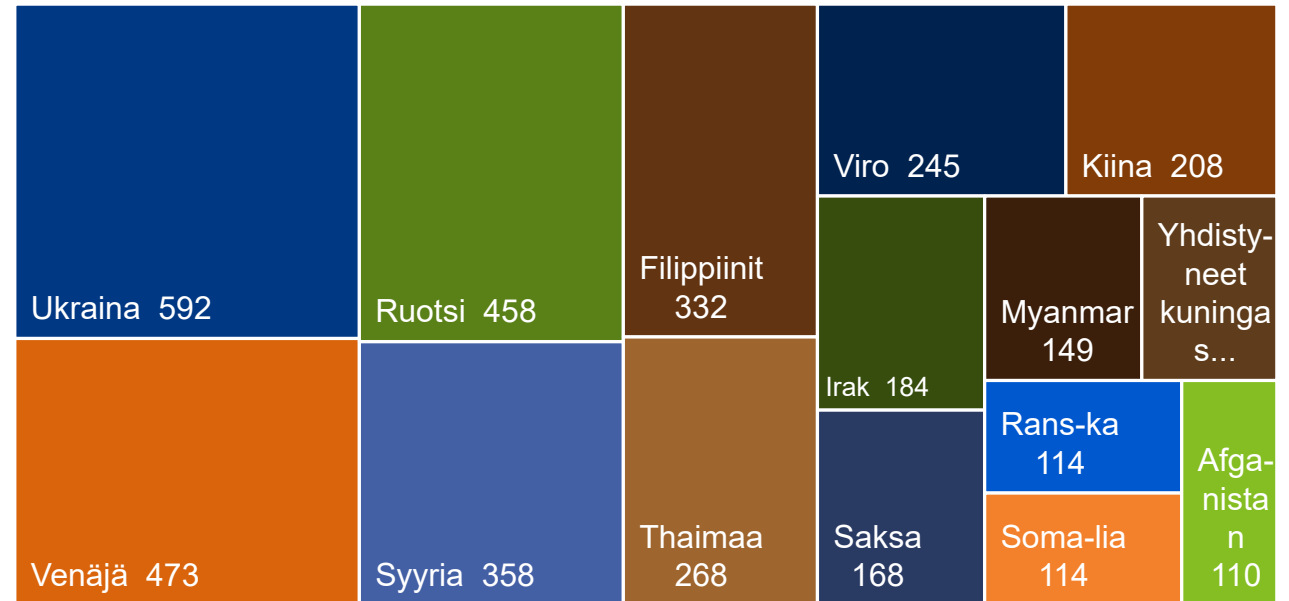
Ulkomaan kansalaisten ja vieraskielisen väestön määrä

Vuonna 2023 ulkomaan kansalaisten osuus Lapin väestöstä oli 3,3 % ja vieraskielisten osuus 4 %.

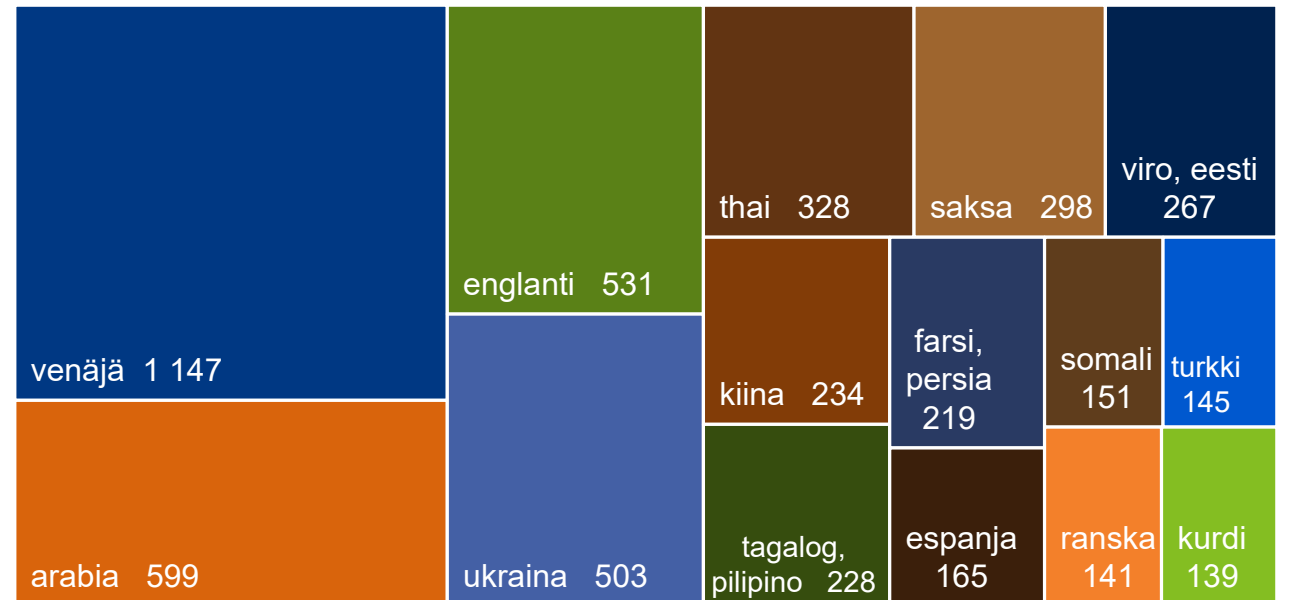

Lähde: Tilastokeskus Väestörakenne

15 yleisintä ulkomaan kansalaisuutta 2023

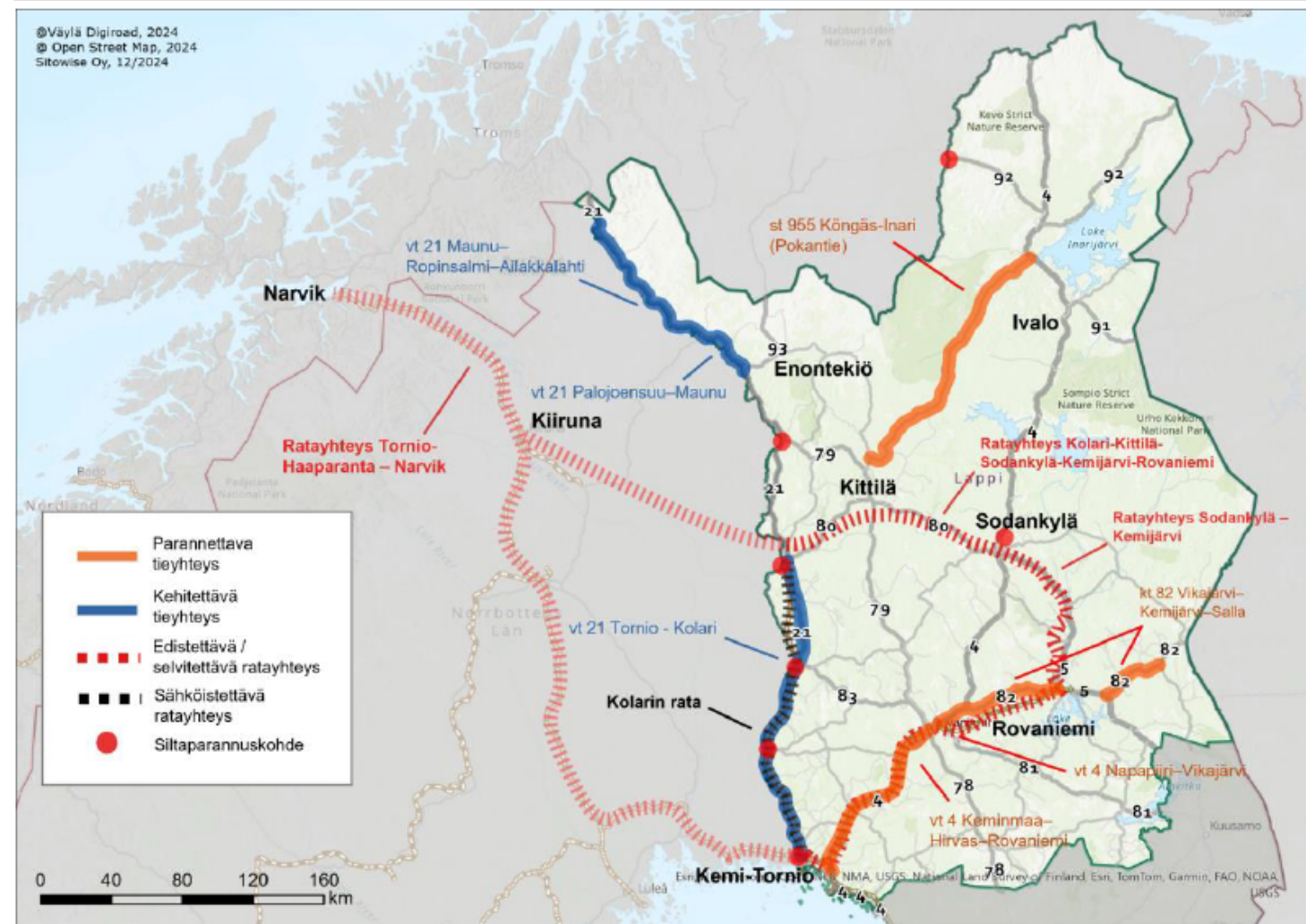

15 puhutuinta vierasta kieltä 2023

Kestävä elinvoima ja investoinnit

- **Lapin strateginen asema** vaikuttaa kaikkiin keskeisiin elinkeinoihin ja infrastruktuuri-tarpeisiin
- Saavutettavuus on elintärkeää Lapin elinkeinoelämälle. Hyvät liikenneyhteydet ja toimiva infrastruktuuri, mukaan lukien tietoliikenne, tukevat alueen matkailua, metsä- ja metalliteollisuutta sekä kaivostoimintaa.
- Kaksoiskehittäminen avaa uusia liiketoimintamahdollisuuksia, mutta vaatii panostuksia TKI-toimintaan ja koulutukseen

Kuva 32. Lapin liikennestrategian kärkitoimenpiteet.

Lähde: Lapin liikennestrategia 2024

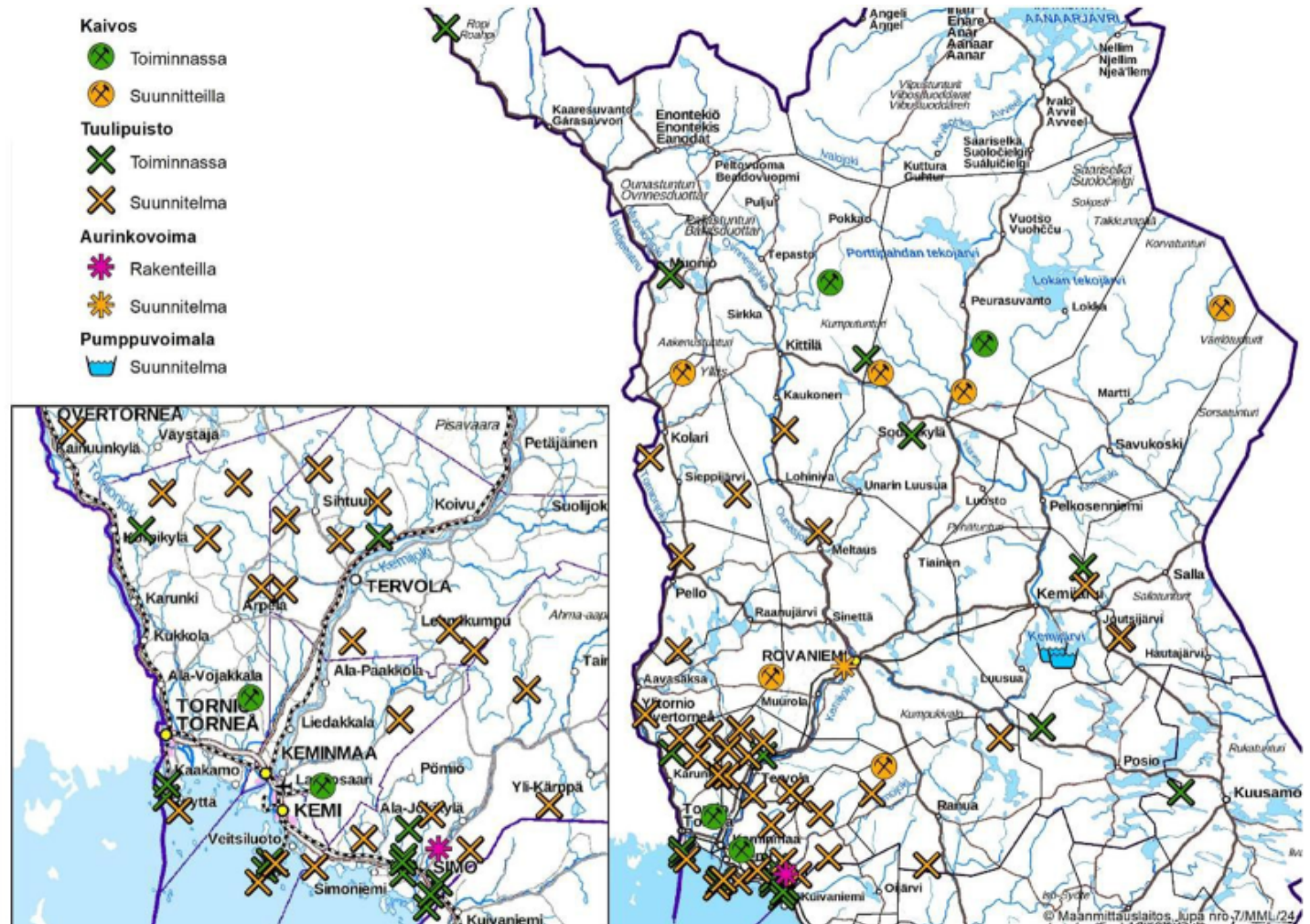
Aluerakenne ja saavutettavuus

- Lapin aluerakenteen rungon muodostavat erilaiset keskuksat. Kemi-Tornio on teollisuuden, logistiikan ja rajakaupan keskittymä; Rovaniemi kaupan, koulutuksen ja matkailun keskus. Aluekeskuksina kasvavat Kittilä, Sodankylä, Kemijärvi ja Ivalo.
- Tiestö on keskeisessä roolissa elinkeinoelämän, investointien, kasvavan sotilaallisen liikkuvuuden, ja huoltovarmuuden kannalta. Huonokuntoisen tiestön korjauspaineet kasvavat.
- Lapin satamilla (Röyttä ja Ajos) on merkittävä rooli ulkomaankaupan ja vihreän siirtymän kuljetuksissa
- Satamat ja viisi lentoasemaa kuuluvat kaikki TEN-T kattavaan verkkoon

Kestävä elinvoima ja investoinnit

- Lapilla on vihreän siirtymän investointien kannalta keskeisiä vahvuuksia: teollinen osaaminen, potentiaali uusiutuvan energian tuottamiseen, raaka-aineiden saatavuus ja logistinen asema
- Taloustilanne aiheuttaa epävarmuutta; esim. tavaravientiryitysten määrä on ollut jo pitkään laskussa
- Matkailun kasvu jatkuu vahvana: 4,9 milj. yöpymistä 2023 (ennakoitu kasvu 2024 +10 %)

Toiminnassa ja suunnitteilla olevia hankkeita Lapissa

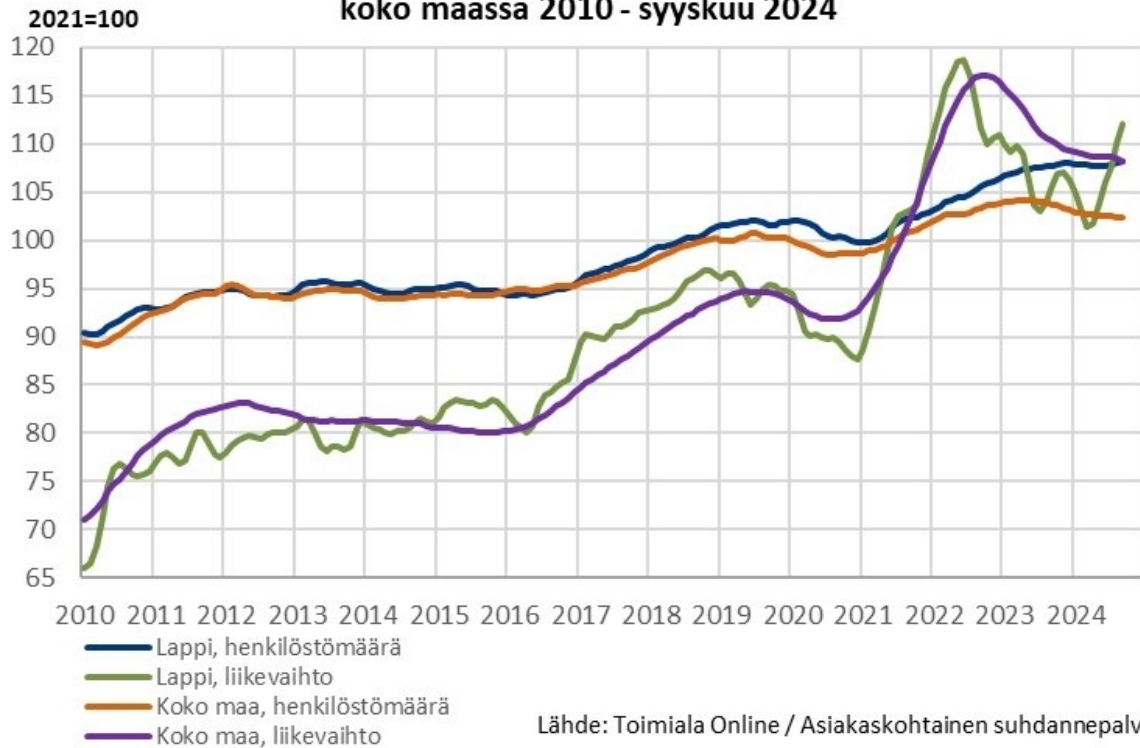

Lähde: Lapin ELY-keskus, kesäkuu 2024

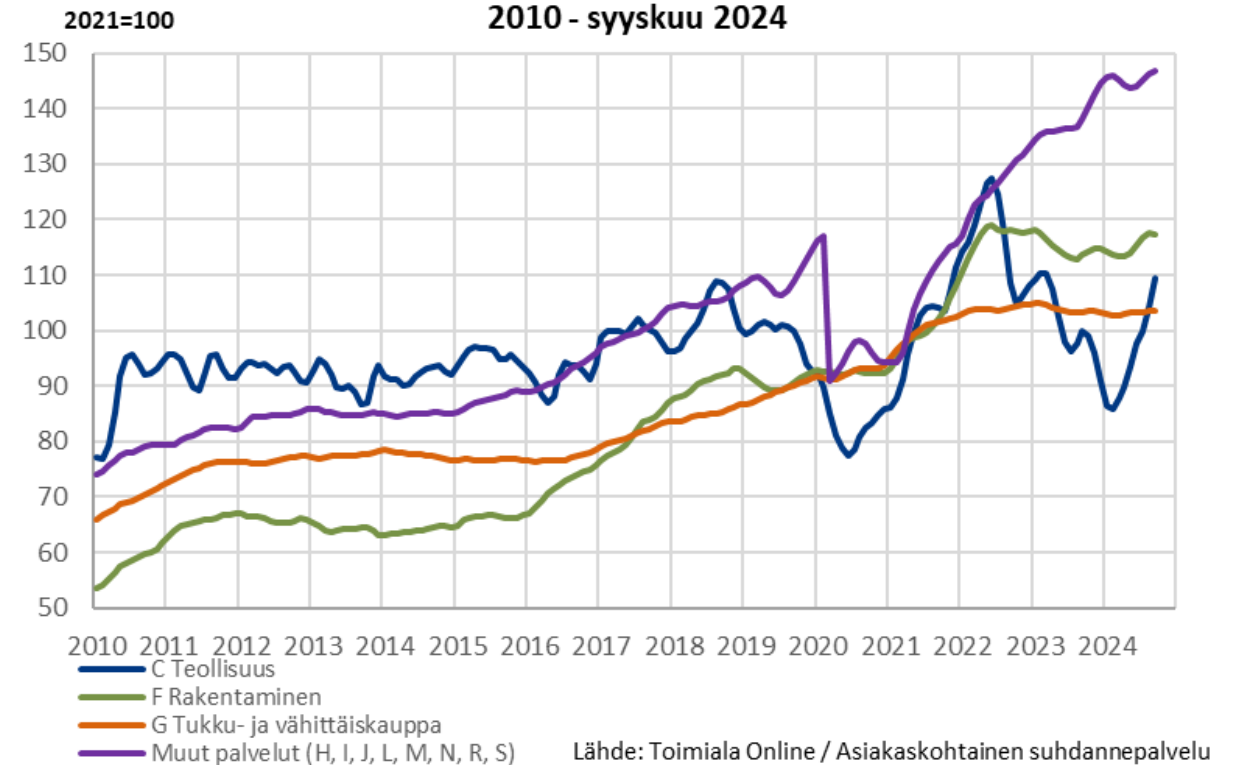

Lapin suhdanneaineistokuviot, syyskuu 2024

Liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendikehitys Lapissa ja koko maassa 2010 - syyskuu 2024

Toimialojen liikevaihdon trendikehitys Lapissa 2010 - syyskuu 2024

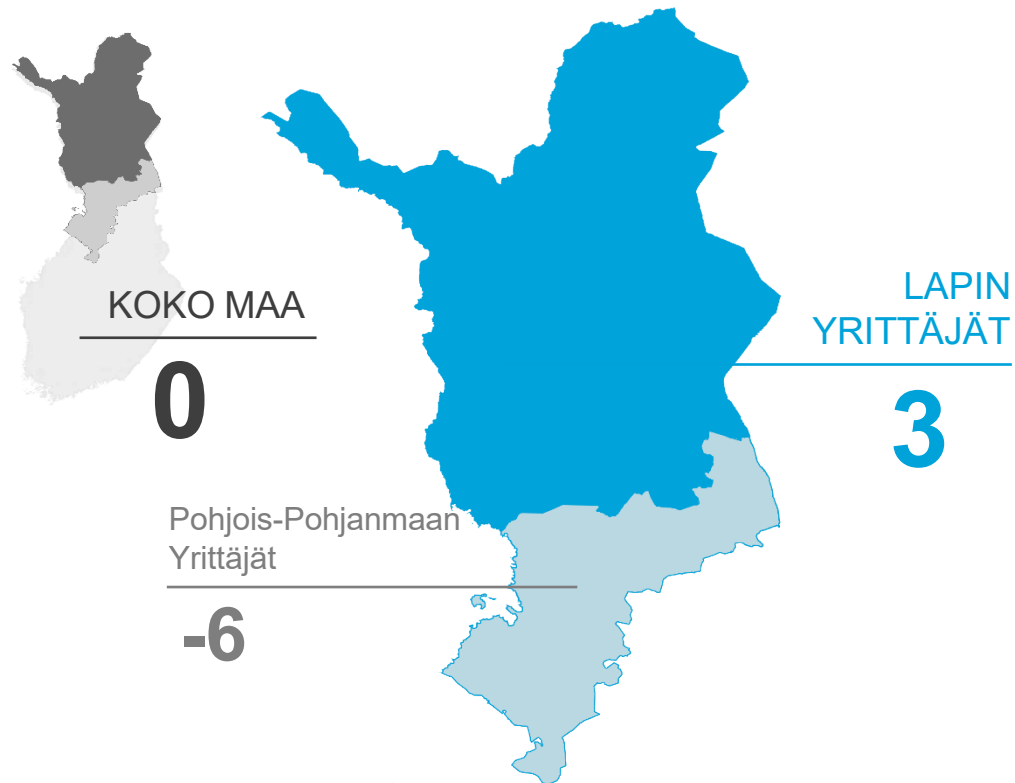

PK-YRITYKSET JA SUHDANNENÄKYMÄT

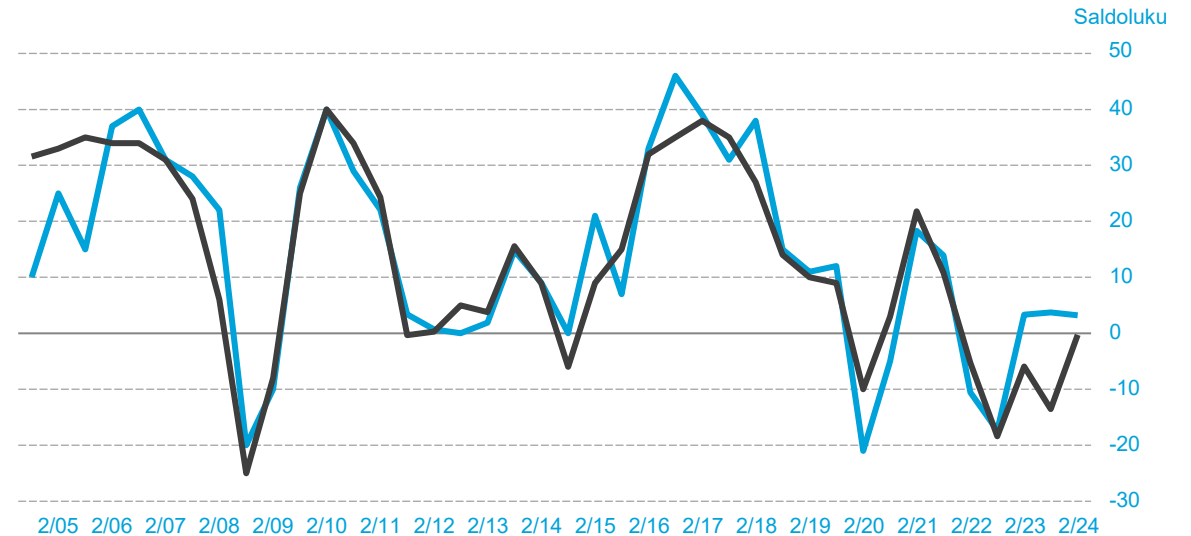
Lapin Yrittäjät | Lähialueet | Koko maa

Yleinen suhdannenäkymä

(Saldoluku %)

Saldoluvun kehitys 1/2005–1/2024

Huomioita tuloksista

Lapin pk-yrittäjien suhdannenäkymä on koko maan keskiarvoa ja lähialueita parempi. Myös arviot työllisyyden, liikevaihdon ja kannattavuuden sekä investointien arvon ja innovaatioiden kehityksen osalta ylittävät valtakunnallisen keskitason.

Tavaroiden ulkomaankauppa Lapissa v. 2023

4,36 mrd. €

Viennin arvo

2,51 mrd. €

Tuonnin arvo

5,7 %

Lapin osuus koko maan viennin arvosta

405

Vientiyritysten toimipaikat

149

EU:n ulkopuolelle vievät yritykset

14,2 %

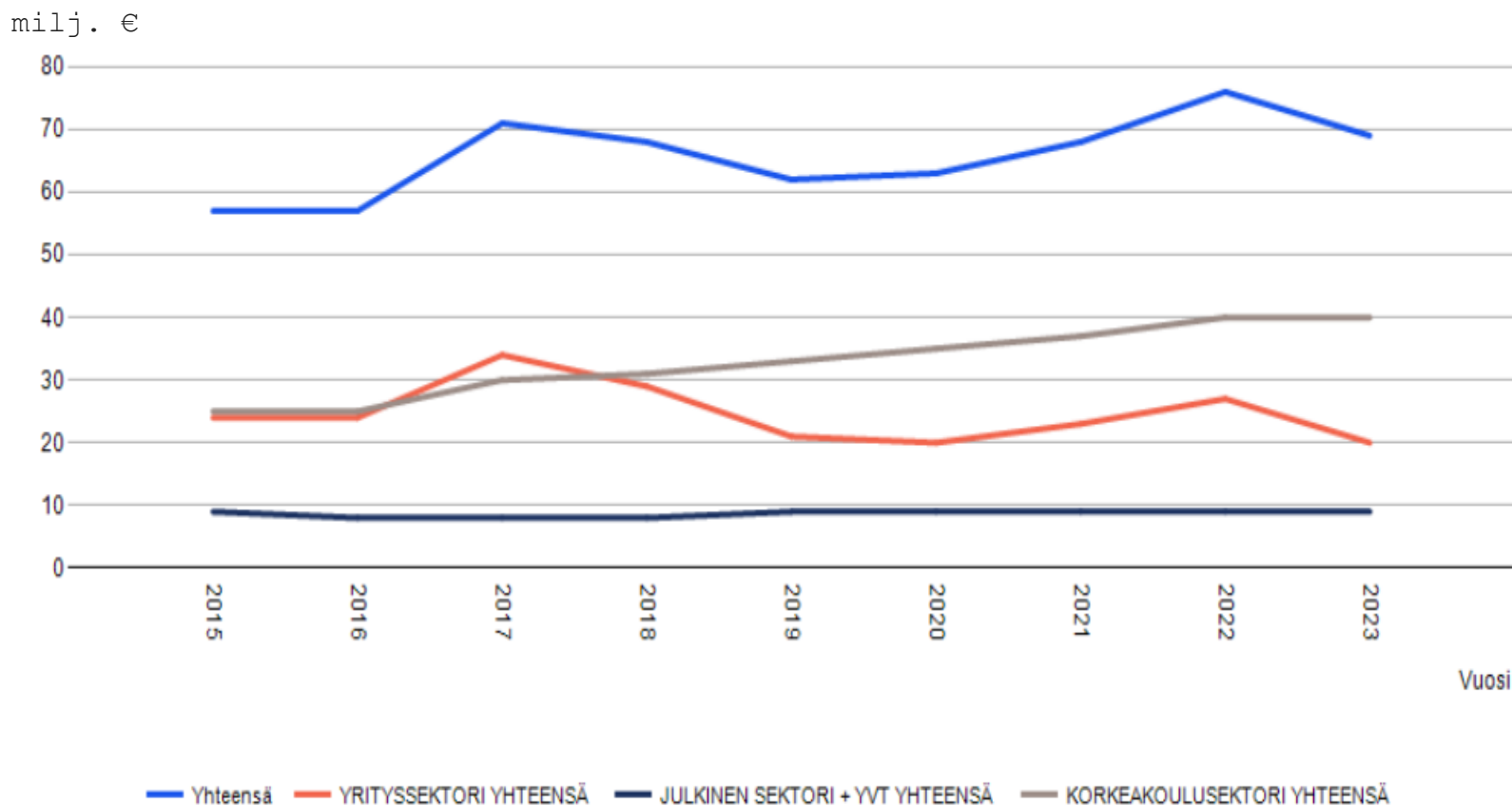
Ulkomaalaisomisteisten yritysten osuus viennin arvosta

Lähde: Tulli, Tavaroiden ulkomaankauppa maakunnittain

Kestävä elinvoima ja investoinnit

- Lapissa perustettavien yritysten määrä on alhainen potentiaaliin nähden. Halua ja tarvetta kasvulle ja kansainvälistymiselle löytyy, mutta palveluita ei tunneta riittävästi eikä niitä hyödynnetä laajasti
- Vain noin 15 % lappilaisista yrityksistä tekee yhteistyötä korkeakoulujen tai tutkimuslaitosten kanssa, ja yhteistyöstä 38 % on innovaatioihin liittyvää kehitystyötä
- Lapin TKI-panostukset olivat vuonna 2023 laskussa (69,4 M€ ja alle 1 % BKT:stä)
- TKI-toimintaa ohjaa älykkään erikoistumisen strategia ja etenemistä vauhdittaa verkostoyhteistyön toimenpiteet kuten TKI-pyöreä pöytä, TKI-lähettiläät ja TEQU-konseptin laajentaminen
- Osaavan työvoiman saatavuus on keskeinen haaste myös innovaatiotoiminnalle
- Lapin työllisyyskehitys on ollut positiivisempaa kuin koko maassa, ja työllisyysaste on noussut koko maata korkeammaksi. Myönteisen kehityksen ennakoidaan jatkuvan, mutta epävarmuustekijät ovat lisääntyneet. Lapin sisäiset alueelliset erot työllisyyden ja työttömyyden kehityksessä ovat huomattavia.

Tutkimus ja kehittämistoiminnan menojen kehitys, Lappi

Lappi 2023

T&K-menot
69,4 milj. euroa

Korkeak.sektori 40,1 %
Yrityssektori 19,9 %
Julkinen sektori 9,4 %

Lapin TKI-intensiteetti
0,9 % (2022)
Kansallinen tavoite 4 %

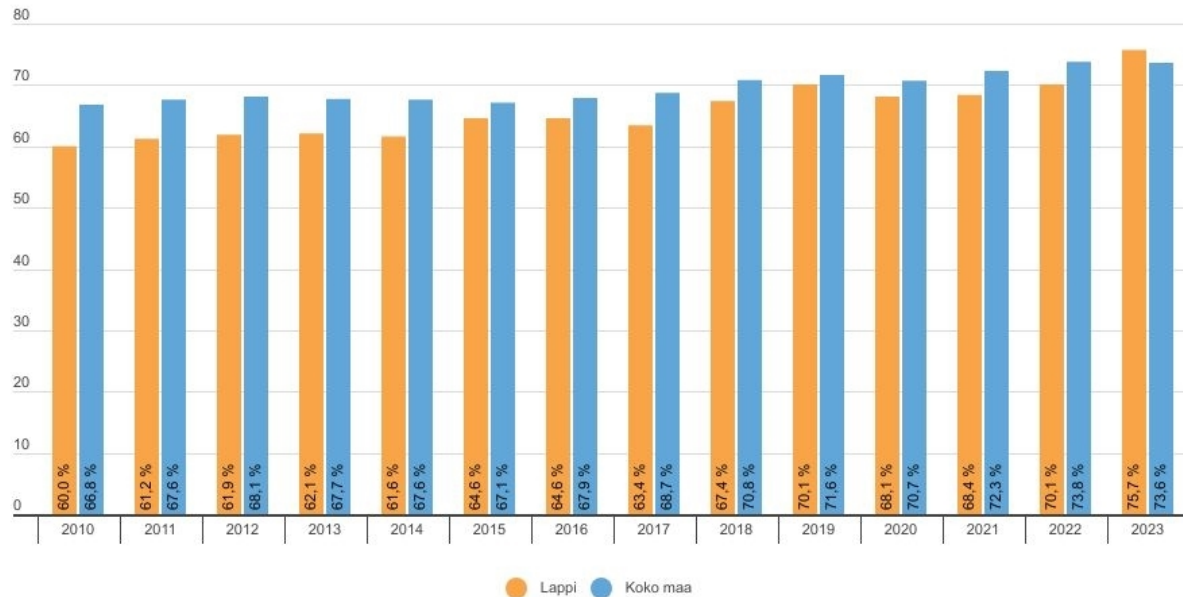
Lähde: Tilastokeskus, tutkimus- ja kehittämistoiminta

Työllisyyden kehitys Lapissa

Työttömien osuus työvoimasta marraskuussa 2024
- Lappi 9,2 %, koko maa 10.9 %

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta kunnittain

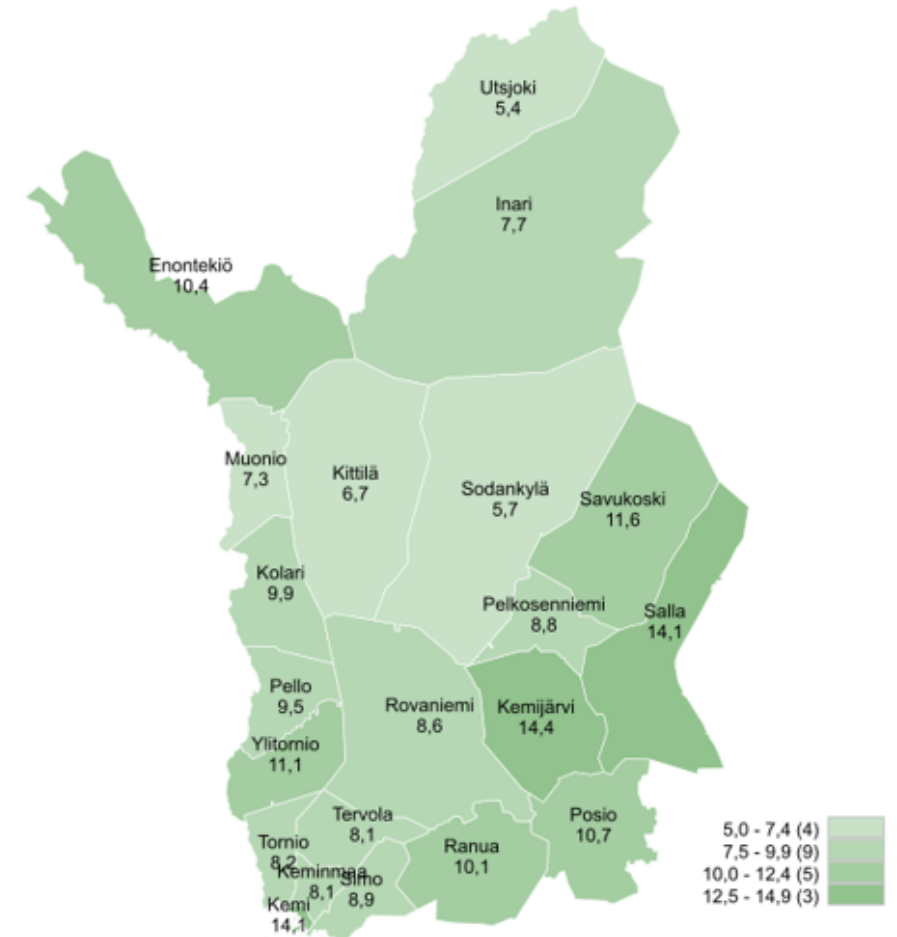
Työllisyysaste Lapissa ja koko maassa vuosina 2010 - 2023

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus

● Lappi ● Koko maa

Lapin Luotsi

5,0 - 7,4 (4)
7,5 - 9,9 (9)
10,0 - 12,4 (5)
12,5 - 14,9 (3)

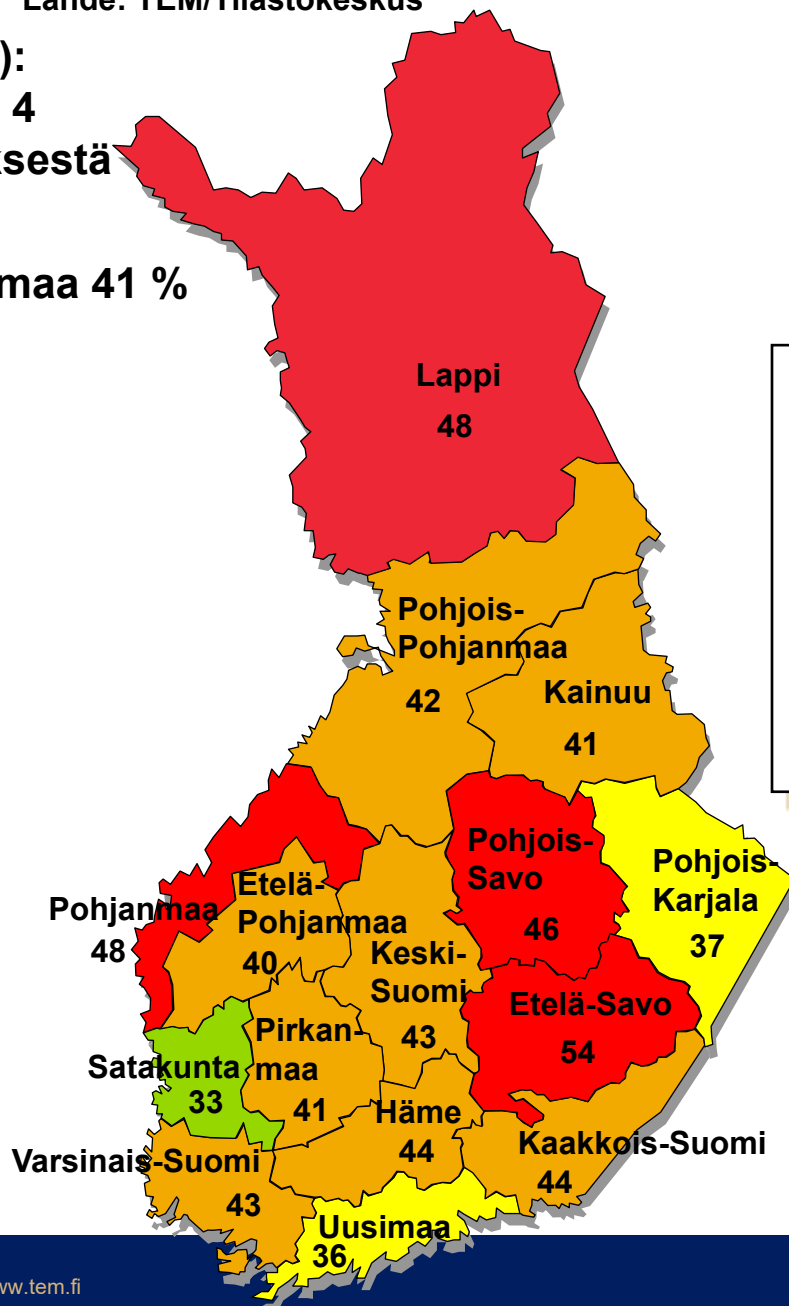
TEM Työnvälitystilasto / Työ- ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto

Rekrytointiongelmat (toimipaikkojen %-osuus; kokeneet vaikeuksia työvoiman hankinnassa)

Lähde: TEM/Tilastokeskus

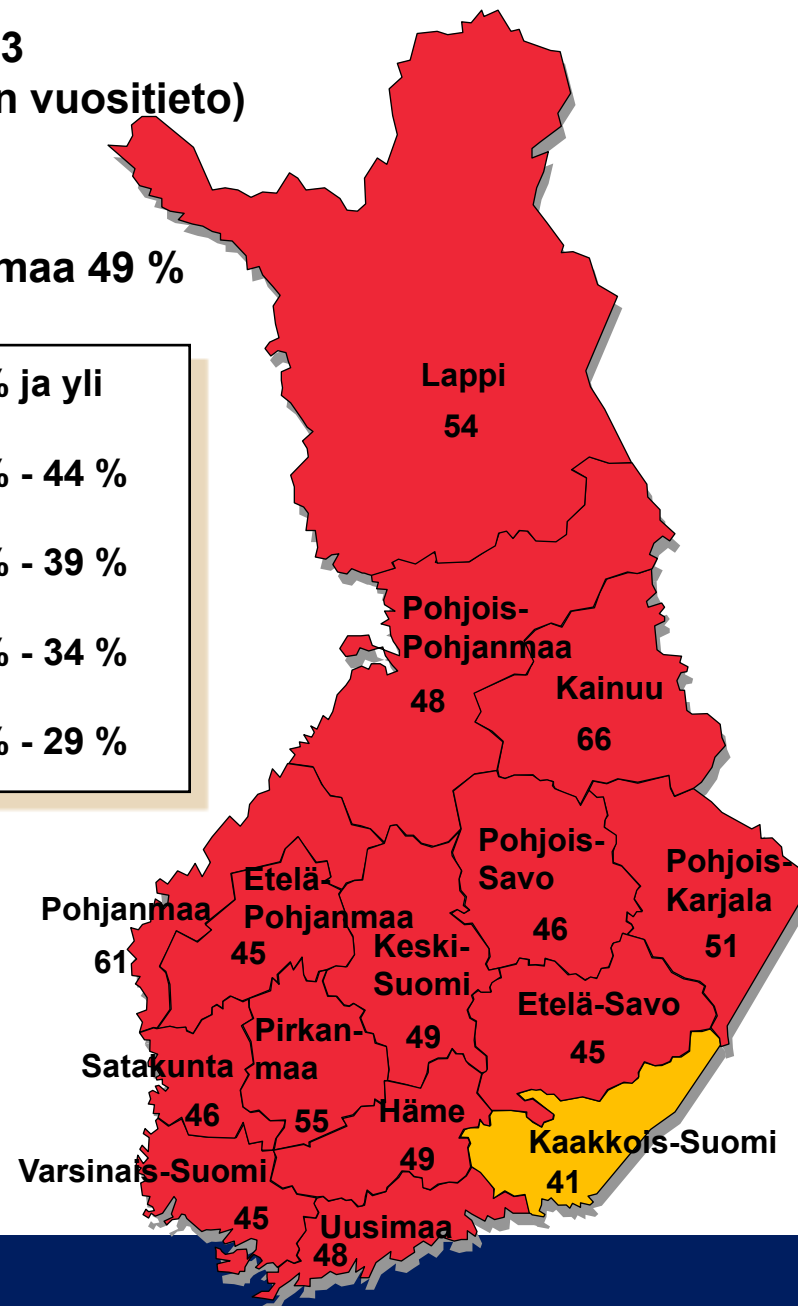
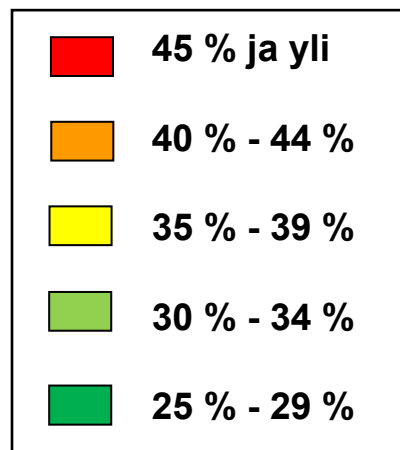
Vuosi 2024 (Q3):
keskiarvo viim. 4
vuosineljänneksestä

Koko maa 41 %

Vuosi 2023
(lopullinen vuositieto)

Koko maa 49 %

Hyvinvoiva väestö ja yhteisöt

- Lappilaisten hyvinvointia haastavat runsas sairastavuus, työkyvyn haasteet, yksinäisyys, ja elintapoihin liittyvät tekijät. Osaltaan haasteita lisäävät ikääntyvän väestön suuri määrä ja siitä johtuva palvelutarpeen kasvu.
- Lapin pitkät välimatkat, heikot julkiset kulkuyhteydet ja liikkumisen kustannukset vaikeuttavat sosiaalisten kontaktien ylläpitoa, harrastustoimintaa ja vaikuttamismahdollisuuksia
- Yksinäiseksi itsensä tuntevien osuus on Lapissa koko maan korkein eli 14,5 % väestöstä
- Työkyvyttömyysindeksi on Lapissa 126,5, koko maan vertailuarvon ollessa 100
- Nuorten mielenterveyden haasteet ovat yleisiä myös Lapissa

Lähteet: THL. Solkanet 2023-2024, Kouluterveyskysely 2023.

	Hyvinvointi ja terveys	Elintavat, työ- ja toimintakyky	Arjen turvallisuus
Työikäiset 	KOKEE TERVEYTENSÄ KESKITASOISEKSI TAI SITÄ HEIKOMMAKSI • 20 vuotta täyttäneistä 38,9 % (36,8*) PSYKKISESTI MERKITTÄVÄSTI KUORMITTUNEET • 20-64-vuotiaista 19,7 % (19,3) SEKSUAALITERVEYS • klamydiainfektioita 345/100 000 asukasta (313/100 000)	TYÖKYKYNsä HEIKENTYNEEKSI ARVIOIVAT • 20-64-vuotiaista 26,6 % (27,4) EI USKO JAKSANVANSÄ TYÖSKENNELLÄ VANHUUSELÄKEIKÄÄN ASTI • 20-64-vuotiaista 31,8 % (26,5) LIIAN VÄHÄN LIIKKUVAT • 20 vuotta täyttäneistä noin 62 %	PÄIVITTÄISEN ELÄMÄNSÄ TURVATTOMAKSI KOKEVAT • 20-64-vuotiaista 5,7 % (4,1) KOTI- JA VAPAA-AJAN TAPATURMAT • koko väestön osalta koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitajaksot 160,3 / 10 000 asukasta (137,8 / 10 000)

Lähde: Lapin hyvinvointialueen hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2024-2025

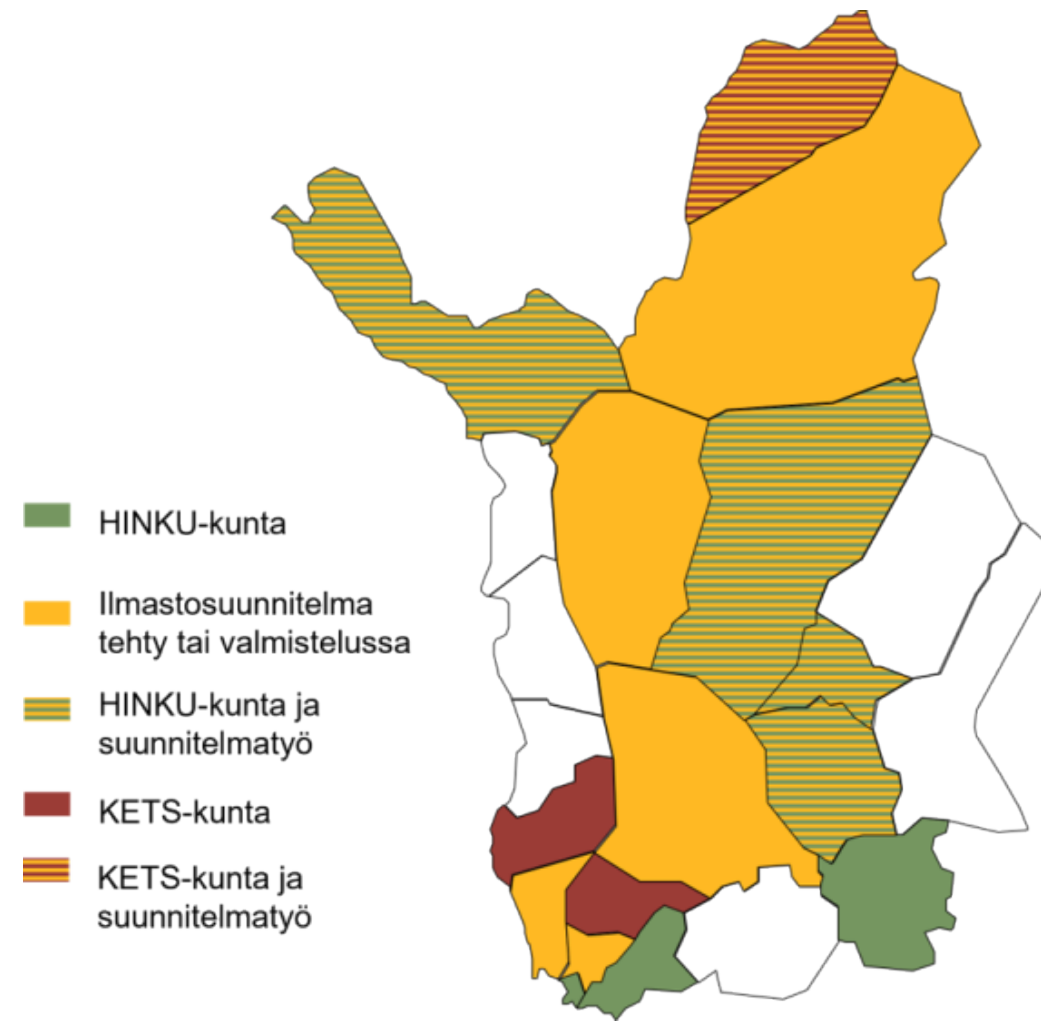

Hyvinvoiva väestö ja yhteisöt

- Pienenevät ikäluokat haastavat palvelutarjonnan järjestämistä ja lisäävät kustannuksia
- Puutteelliset laajakaistayhteydet vaikeuttavat digitaalisten palvelujen käyttöä. Niiden kehittäminen on tarpeellista, mutta digitaalisuus ei korvaa henkilökohtaisia kontakteja
- Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseksi on välttämätöntä huolehtia peruspalvelujen ja etenkin sosiaali- ja terveyspalvelujen saavutettavuudesta sekä terveyttä edistävästä ja ennaltaehkäisevästä toiminnasta

Vetovoimainen elinympäristö ja monimuotoinen luonto

- Lapin käyttöperusteiset päästöt ovat laskeneet lähes valtakunnan keskimääräistä tasoa noudattaen. Suurimmat päästöt tuottavat teollisuus, kulutussähkö ja tieliikenne
- Lapissa on 7 Hinku-kuntaa ja niissä asuu noin 23 % väestöstä, joten Lapin päästövähennys laahaa muun maan perässä. Lapin suurimmat päästösektorit liikenne, maatalous, työkoneet ja kaukolämpö ovat haasteellisimpia sektoreita.
- Päästökauppasektoria tarkasteltaessa Lapin päästökehitys näyttää laskevan muun maan tahdissa, koska teollisuudessa päästöjä vähentävät ratkaisut syntyvät päästökaupan kehityksen ja puhtaiden ratkaisujen kysynnän vuoksi.

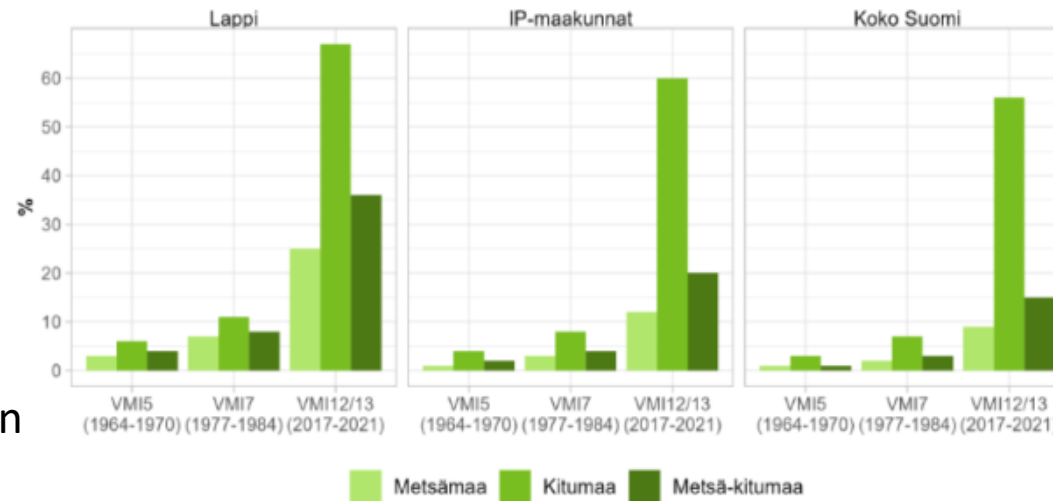

Lähde: Lapin ilmasto- ja energiastrategiahanke

Vetovoimainen elinympäristö ja monimuotoinen luonto

- Lapin suojelupinta-ala, myös tiukasti suojeltu ala, on merkittäväsi muuta maata suurempi. Myös vanhoja metsiä on eniten, 808 000 ha. Kuitenkin monimuotoisuudelle tärkeä vanhojen metsien, lahoppuuston ja järeiden puiden osuus sekä sekapuustoisuus on laskenut.
- Lapissa on noin 500 sellaista uhanalaista lajia, joita ei esiinny Keski- ja Etelä-Suomessa. Erityisesti tunturiluontotyypit ovat uhanalaisia
- Suojelutoimenpiteitä on tehty (HELMI- ja METSO –ohjelmat), mutta ei riittävästi
- Lapissa suojelutilanne ja luonnon monimuotoisuus on muuta maata parempi, mutta toimia tarvitaan erityisesti tunturiluonnon pelastamiseen, vesiluonnon tilan parantamiseen, luonnon monimuotoisuutta vaalivaan talousmetsien hoitoon, sekä vapaaehtoiseen suojeluun ja ennallistamiseen.

Tiukasti suojellun metsän pinta-alaosuus

Määritelmä: Tiukasti suojellussa metsässä hakkuut täysin kielletty

Kiitos!

Lisätiedot:

Satu Luiri

kehittämispäällikkö, Lapin liitto